

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

בס"ד חשוון תשפ"ו 11/25

תנ"ך חמ"ד

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה ו/או הפרעת קשב

התהליכים הנוגעים בהיבטים השונים בטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב מצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה, והם ביטוי לעידן שבו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. לשם כך נדרשת התארגנות מערכתית ועבודת צוות סדירה בכל הקשור לטיפול בתלמידים אלו.

מסמך זה כולל שני חלקים

(א) היערכות בית ספרית לתהליכים הנוגעים בטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה ו/או הפרעת קשב, המצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה ובדיקת נחיצות והגשת בקשה למתן התאמות בדרכי היבחנות.
(ב) הנחיות ליישום ההתאמות בדרכי היבחנות במועד חורף וקיץ תשפ"ו.

חלק א

היערכות, בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות (יש להתעדכן מידי שנה בחוזר הנהלים של אגף לקוויות למידה):

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על קשיים ממקור נוירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידיע שרכשו. יחד עם זאת, אם אובחנה אצל התלמיד לקות למידה, אין משתמע בהכרח, כי קיימת הפרעת למידה. מרבית התלמידים יצליחו ללמוד ולהתקדם ולהביע את ידיעותיהם בעזרת האסטרטגיות ודרכי פיצוי שרכשו ולא יזדקקו לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות.

כאשר המורה מזהה פערים בין הידע שהתלמיד רכש לבין יכולתו לבטא את הידע, חשוב לקיים היוועצות בצוות המקצועי ולתכנן עבור התלמיד תכנית התערבות שתאפשר למידה עצמאית באמצעות הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון.

אם לאחר ההתערבות שינון והתנסות עדיין עולה שאלה בדבר נחיצות ההתאמות בדרכי היבחנות, ניתן לבדוק זאת לאחר שקיימת הסכמה בצוות כי :

- קיים ידע בתחום הדעת
- השערת הצוות היא כי אין מקור אחר המעכב את הבעת הידע
- זוהו נקודות החוזק ואין בהם בכדי לסייע לתלמיד לעקוף את הקושי בהבעת הידע
- התלמיד עבר התערבות הכוללת משוב ובקרה ועדיין אינו מצליח להביע את ידיעותיו
- מבחן ללא התאמות אינו מאפשר את הבעת הידע

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

חלק ב

התאמות בדרכי היבחנות הקיימות תנ"ך חמ"ד בכלל השאלונים כפי שיפורט להלן

- **התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה :** הארכת זמן בשיעור 25%, הגדלת שאלון הבחינה.
- **התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן :** השמעת שאלון הבחינה, הקלדת תשובות הבחינה על גבי מחשב, בחינה בעל פה, מבחן מותאם (מבחן מותאם יתקיים רק במתווה ההבחנות של בחינה בהיקף של 70%. במתווה החדש בו השאלונים החיצוניים הינם בהיקף של 30% מהחומר הנלמד אין מבחן מותאם).
- **מבחן בע"פ -** ההתאמה מיושמת על ידי מורה המקצוע שאושר לבחון בעל פה ושאינו המורה של התלמיד, ומאושר במאגר בוחנים ומעריכים של המרב"ד.

שאלונים 2371/2575/2381/2585 מיושמים במערכת ה- i-Test לתלמידים זכאי התאמות של השמעת שאלון והקלדת תשובות על גבי מחשב.

לקראת היבחנות במבחן ב- iTest קיימת חשיבות רבה לתרגול ולכן חובה על בית הספר לתרגל עם התלמידים את בחינות התרגול וההדמיה של מט"ח על פי לוח הזמנים שמפרסם אגף החינוך.

שאלונים 2374/2384 וכן שאלונים של נבחני משנה אינם מיושמים במערכת ה- i-Test, ולכן יישום ההתאמות השמעה/הקלדה יתבצע על ידי גורם אנושי.

מבחן מותאם

זהו מבחן מותאם לתלמידים עם הפרעת למידה ספציפית המקשה על התלמיד לענות על המבחן במלואו או הפוגעת באיכות התשובות. שאלון הבחינה המותאם הוא השאלון הרגיל וכולל שינויים בכללי המענה כגון הפחתת סעיף או הגדלת בחירה. הבחינה מתבצעת על גבי טופס הבחינה הרגיל המוגש לכלל התלמידים ובאותו חדר.

שימו לב!

- **הבחירה בבחינה מותאמת לא תאפשר להפחית מחומר הלימוד לבחינה. לכן, תלמידים שאושרה להם היבחנות במבחנים מותאמים במקצועות רבי מלל על ידי הוועדה המחוזית/במסגרת התכנית "מלקויות ללמידה", ילמדו את כל החומר הנדרש לבחינות הבגרות במהלך השנה.**
- **בחלק מן המבחנים בעקבות צמצום השאלות, משקל השאלה במבחן המותאם גבוה ממשקל השאלה במבחן הרגיל. עובדה זו דורשת מן התלמיד רמת ידע ודיוק גבוהה יותר בנושא השאלה. אי לכך מומלץ לשקול בכל מקרה את טובת התלמיד ולראות באיזה מן השאלונים סיכוייו להצליח גדולים יותר – בשאלון הרגיל או בשאלון המותאם.**

להלן אופן המענה על המבחן מותאם בתנ"ך חמ"ד בשאלוני הבסיס במתווה ההבחנות והחדש, בשאלוני ההגבר ובשאלוני נבחני המשנה

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

כיתה י"א

3 יח"ל - שאלון 2381 מתווה הבחנות (שאלון 2325 מתווה חדש)

ניקוד	מספר שאלות למענה במבחן מותאם	ניקוד	מספר שאלות למענה כלל התלמידים	מספר שאלות בפרק	נושא	פרק
$60 = 30 \times 2$	2	$3 \times 22 = 66$	3	5	בראשית	פרק א
$25 = 25 \times 1$	1	$1 \times 20 = 20$	1	2	ישעיהו	פרק ב
$15 = 15 \times 1$	1	$1 \times 14 = 14$	1	1 מלכים 1 תהלים 1 יונה 1 רות	מלכים תהלים יונה רות	פרק ג
100	4	100	5			סה"כ

5 יח"ל - שאלון 2585 - מתווה הבחנות (שאלון 2525 מתווה חדש)

ניקוד מבחן מותאם	חוקי מענה מבחן מותאם	ניקוד	מספר שאלות למענה כלל התלמידים	מספר השאלות בפרק	נושא	פרק
$60 = 30 \times 2$	2	$3 \times 22 = 66$	3	5	בראשית	פרק א
$25 = 25 \times 1$	1	$1 \times 20 = 20$	1	2	ישעיהו מצומצם	פרק ב
$15 = 15 \times 1$	1	$1 \times 14 = 14$	1	1 ישעיהו מורחב 1 יונה 1 תהלים 1 רות	ישעיהו מורחב/ תהלים/ יונה/ רות	פרק ג
100	4	100	5			סה"כ

מדינת ישראל
משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

שאלון הגבר 2551 (ניתן להבחן בשאלון זה בקיץ של כיתה י"א או בקיץ של י"ב)

פרק	הנושא	מספר שאלות בפרק	שינוי חוקי מענה תשפ"ו	ניקוד	חוקי מענה מבחן מותאם	ניקוד מבחן מותאם
א'	ידע	8	5	$5 \times 8 = 40$	4	$4 \times 10 = 40$
ב'	ידע - הקשר רחב	4	2	$2 \times 18 = 36$	2	$2 \times 18 = 36$
ג'	ידע - נושאי רוחב	2	1	$1 \times 24 = 24$	1	$1 \times 24 = 24$
סה"כ			8	100	7	100

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

כיתה י"ב

3 יח"ל שאלון 2371 מתווה הבחנות (ושאלון 2315 מתווה חדש)

פרק	הנושא	מספר שאלות בפרק	שינוי חוקי מענה תשפ"ו	ניקוד	חוקי מענה מבחן מותאם	ניקוד מבחן מותאם
א'	דברים פתיחה וסיכום	1 שאלה פתיחה 1 שאלה סיכום	1	$1 \times 22 = 22$	1	$5 \times 20 = 100$
ב'	דברים מצוות ממוקדות	4	1	$1 \times 22 = 22$	1	
ג'	מלכים ירמיה יחזקאל	3 (שאלה נפרדת במלכים)	2	$2 \times 21 = 42$	2	
ד'	עזרא ונחמיה	3	1	$1 \times 14 = 14$	1	
סה"כ		11	5	100	5	100

5 יח"ל שאלון 2575 מתווה הבחנות (שאלון 2515 מתווה חדש)

פרק	הנושא	מספר שאלות בפרק	שינוי חוקי מענה תשפ"ו	ניקוד	חוקי מענה מבחן מותאם	ניקוד מבחן מותאם
א	דברים פתיחה וסיכום	2 שאלות (משולבות פתיחה וסיכום)	1 (משולבות פתיחה וסיכום)	$1 \times 25 = 25$	1	$100 = 25 \times 4$
ב	דברים מצוות ממוקדות	4	1	$1 \times 25 = 25$	1	
ג	ירמיהו יחזקאל	3	2	$15 \times 2 = 30$	1	
ד	עזרא ונחמיה וחגי + סעיף ג שאלת נושא הקשורה בסעיפים הקודמים (ללא מקורות)	2	1	$20 \times 1 = 20$ סעיף א וב 12 נק' סעיף ג – 8 נק'	1	
סה"כ		11	5	100	4	100

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

שאלוני השלמה לנבחני משנה

שאלון 2382 – השלמת יחידה א' לתלמידי 3 או 5 יח"ל – לנבחני משנה
(חלופה ליחידה הפנימית של 2383)

ניקוד מבחן מותאם	חוקי מענה מבחן מותאם	ניקוד	שינוי חוקי מענה תשפ"ו	מספר שאלות בפרק	הנושא	פרק
4X19=76	יש לענות על 4 שאלות מפרקים א-ב: לפחות על 2 שאלות מפרק א ולפחות על שאלה אחת מפרק ב	4X19=76	יש לענות על 4 שאלות מפרקים א-ב: לפחות על 2 שאלות מפרק א ולפחות על שאלה אחת מפרק ב 19 נק' ל שאלה	5	במדבר	א
				3	מלכים	ב
1 X 4 = 4	1	1 X 4 = 4	1 4 נק'	2	בקיאות בספר מלכים	ג
4 X 5=20	4	5 X 4=20	5 4 נק'	7		
100	9	100	10	17		סה"כ

שאלון 2562

משמש כחלופה ליחידה הפנימית של יחידות ההגבר 2563

ניקוד מבחן מותאם	חוקי מענה מבחן מותאם	ניקוד	שינוי חוקי מענה תשפ"ו	מספר שאלות בפרק	הנושא	פרק
	ללא שינוי כחוקי המבחן הרגיל	4X25 = 100	חובה לענות על 4 שאלות יש לענות לפחות על שאלה אחת מיחידה א (הגמול – איוב)	3	הגמול – איוב	א'
				2	דמויות מופת	ב'
				2	ארבעה נביאים	ג'
				2	פרשנות רש"י ורמב"ן	ד'
	4	100	4	9		סה"כ

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

ההתאמות שתאושרנה בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר/ מערך מל"ל שבשפ"ח) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ולקוויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

שימו לב – המתווה החדש מאפשר היבחנות במקצועות המח"ר בקיץ כיתה י'. בכיתות אלה נדרשת היערכות בית ספרית והגשה לוועדת התאמות מחוזית.

היבחנות במבחני בגרות פנימיים:

בבחינות הבגרות הפנימיות - עבור תלמידים עם לקוויות למידה ו/או הפרעת קשב שאושרו להם ההתאמות בוועדה מחוזית/ במרכזי מל"ל - המבחנים הפנימיים יתקיימו בהתאם לנהלים ולאופן הביצוע בבחינות הבגרות החיצוניות.

בהצלחה רבה!

ד"ר איילת סיידלר
מפמ"ר תנ"ך בחמ"ד

הילה אהוד מור חיים
מפקחת, ממונה על מערך האבחון וההתאמות
אגף לקוויות למידה, שפ"י

קישורים:

[מסמך "יישום התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב"](#)

[חוברת "מלקוויות ללמידה- התוכנית המערכתית"](#)

[חוברת "מודל התגובה להתערבות"](#)

[אתר מפמ"ר](#)

יצירת קשר:

לכל שאלה בנוגע לאיתור, התערבות וטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב, ניתן לפנות למדריכים המרכזים המחוזיים בתחום לקוויות למידה:

מחוז	שם המדריך/ה	כתובת ליצירת קשר
מחוז ת"א	גב' רחלי פריד, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	rachelifr@education.gov.il
מחוז מרכז	גב' חווה פלדמן, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	havafe@education.gov.il
מחוז צפון	גב' אדית ורדי מרכזת וועדות התאמה מחוזיות גב' דנה בן צבי, מדריכה מרכזת מחוזית	aditva@education.gov.il

מדינת ישראל

משרד החינוך

מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מנהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

revitalha@education.gov.il	גב' רויטל לירן-חנוני, מדריכה מרכזת מחוזות ומרכזות וועדות התאמה מחוזיות	מחוז חיפה
etidv@education.gov.il	גב' אתי דבש, מרכזת ועדות התאמה מחוזיות גב' רויטל מאור, מדריכה מרכזת מחוזיות	מחוז ירושלים + מנח"י
yonitsh@education.gov.il	גב' יונית סחייק, מדריכה מרכזת מחוזיות ומרכזות וועדות התאמה מחוזיות	מחוז דרום
miryamso@education.gov.il	מר בנצי רבי, מדריך מרכז מחוזי	מחוז חרדי
judiese@mchp.gov.il	גב' טל אשר, מדריכה מרכזת מחוזיות ומרכזות וועדות התאמה מחוזיות	חינוך התיישבותי

במקרים חריגים בהם לא ניתן מענה מהמחוז ניתן לפנות למדריכות הארציות:

שם המדריכה	טלפון	מייל
הילי שמיר	052-5987182	hillish@education.gov.il
נרית מאיר טל	052-5951787	niritmeirmaoz@gmail.com